Η ΕΥΡΩΠΗ ΤΩΝ 12

«Το Βήμα» αποκαλύπτει την έκθεση των Ελβετών για την εκτροπή

Στον αέρα ο Αχελώος!

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί την Αθήνα για εξηγήσεις. Μετέωρη η χρηματοδότηση του έργου. Ερωτηματικά για τη μονογραφή συμφωνίας γενικών αρχών με τον εργολάβο

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ Σκιών αλλά και Παραλόγου που παίζεται εδώ και μήνες γύρω από το θέμα «Εκτροπή Αχελώου» οδηγείται στη λήξη του, πιθανότατα εντός της εβδομάδος. Ο λόγος είναι ότι πρόκειται να έρθει στη δημοσιότητα έκθεση οικονομικής σκοπιμότητας του έργου, η οποία είχε παραγγελθεί προ ενός έτους στην ανεξάρτητη ελβετική εταιρεία COLENCO, γνωστή διεθνώς για την ειδικότητά της σε μελέτες αποτίμησης μεγάλων σχεδίων στον χώρο της ενέργειας. Σύμφωνα με την έκθεση, η οποία έχει γνωστοποιηθεί από ορισμένων ημερών στην ελληνική κυβέρνηση, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενώ ορισμένα συμπεράσματά της είναι εις γνώσιν και ενδιαφερομένων κύκλων του Ευρωκοινοβουλίου, το όλο «Πακέτο Αχελώος» (σήραγγες εκτροπής, φράγματα, υδροηλεκτρικοί σταθμοί κλπ.) έχει αρνητική οικονομική ωφέλεια, τουλάχιστον από ενεργειακής πλευράς, που όμως είναι και αυτή που έμεινε να υποστηρίζεται.

Στο εξής, όσον αφορά τη συγχρηματοδότηση του έργου από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η κατάσταση αναμένεται να ξεκαθαριστεί στην αρχή της εβδομάδας σε κοινή συνάντηση στις Βρυξέλλες εκπροσώπων του ΥΠΕΘΟ και της ΑΕΗ με αρμοδίους της Κομισιόν, αλλά και με συμμετοχή ανθρώπων της COLENCO. Χωρίς να μπορεί να προδικαστεί απολύτως η στάση της Επιτροπής, είναι ωστόσο αναμενόμενο ότι αν η ελληνική πλευρά δεν καταφέρει να αντικρούσει τα στοιχεία οικονομικής σκοπιμότητας της ελβετικής εταιρείας μελετών, θα κλείσει οριστικά το κεφάλαιο της μετοχής της Κοινότητας στην εκτροπή του Αχελώου, κυρίως με το Πακέτο Ντελόρ ΙΙ, και θα επαφίεται στην Ελλάδα να χρηματοδοτήσει το σύνολο των έργων, κάτι δηλαδή πρακτικά αδύνατο.

Προφανώς, η έκθεση θα είναι καταλύτης για τις αποφάσεις της Επιτροπής, η οποία ήδη από καιρό έχει φανερώσει την αμφιβολία της και μόνο για την οικονομική αποδοτικότητα του σχεδίου, θέτοντας σε δεύτερη μοίρα τις πολλές οικολογικές επιφυλάξεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Δημιουργείται όμως ένα μεγάλο ερωτηματικό για τη λογική των κυβερνητικών χειρισμών. Ως τις τελευταίες ημέρες γίνονταν μονογραφήσεις των γενικών αρχών της συμφωνίας με βρετανική κοινοπραξία TA 1 EURO – όπως απεκάλυψε τις δύο τελευταίες εβδομάδες «Το Βήμα» – και αφηνόταν να φανεί ότι η υπογραφή της οριστικής σύμβασης θα μπορούσε να τελειώσει εντός της περασμένης εβδομάδας, τη στιγμή που στην κυβέρνηση ήταν ήδη γνωστό το πόρισμα της COLENCO. Να σημειωθεί ακόμη ότι η αντίκρουση των συμπερασμάτων του είναι σχεδόν αδύνατη, αφού η ελβετική εταιρεία βασίστηκε σε υπολογισμούς και στοιχεία που παρέσχε η ίδια η ελληνική πλευρά εφαρμόζοντας απλώς τη δική της επιστημονική μεθοδολογία.

Προς τη λήξη του βαίνει το σίριαλ της εκτροπής του Αχελώου μετά και από τις τελευταίες αποκαλύψεις

Η έκθεση αποσκοπεί στη συνολική αξιολόγηση ωφελειών του όλου πλέγματος των ενεργειακών έργων (αποπεράτωση φραγμάτων και υδροηλεκτρικών σταθμών σε Μεσοχώρα και Συκιά, κατασκευή σήραγγας εκτροπής στην τελευταία, προγραμματισμός παρόμοιων κατασκευών στα Πευκόφυτα, το Μουζάκι, την Πύλη και το Μαυρομμάτι), καθώς και των δυνατοτήτων απορρόφησης των απαιτούμενων κοινοτικών κονδυλίων. Αντιθέτως στη μελέτη δεν συνυπολογίζεται η επίδραση από το αρδευτικό σκέλος του έργου για τη Θεσσαλία, πτυχή όμως του όλου θέματος που έχει υποβαθμίσει και η ελληνική πλευρά γνωρίζοντας ότι σ' αυτό το σημείο βρίσκεται σε διάσταση με τις τάσεις της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Λαμβάνονται όμως υπόψη στην έκθεση οι ωφέλειες από μια ενδεχόμενη φθηνότερη και ευκολότερη άντληση νερού στη Θεσσαλία λόγω εκτροπής.

Η έκθεση καταλήγει στο σαφέστατο συμπέρασμα ότι το έργο δεν πρόκειται να είναι κερδοφόρο. Μέσα από τους πολλούς και σύνθετους τρόπους υπολογισμού της αποδοτικότητας που χρησιμοποιούνται προκύπτει ένα απλό κλάσμα με τη σχέση των κερδών από την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος προς το κόστος επενδεδυμένων κεφαλαίων. Λαμβανομένης υπόψη της εναλλακτικής χρήσης αυτών των χρημάτων σε άλλου είδους ενεργειακές επενδύσεις στη χώρα, καθώς και ενός ειδικού συντελεστή υπολογισμού κέρδους/κόστους σε σταθερές τιμές 1992 – το λεγόμενο discount rate που έχει τοποθετηθεί στο 6% με βάση μια γενικότερη διεθνή πρακτική που έχει δεχθεί στο παρελθόν και η ΑΕΗ για αποτιμήσεις άλλων έργων της– η σχέση δίδει τον δεκαδικό αριθμό 0,72%, ενώ για να ήταν κερδοφόρο το έργο έπρεπε να προέκυπτε τουλάχιστον μια μονάδα. Σε ένα δεύτερο σενάριο της μελέτης που περιλαμβάνει τον σταθμό της Μεσοχώρας (ενώ στο προηγούμενο δεν τον περιέχει) ο εν λόγω αριθμός ανεβαίνει απλώς στο 0,81%. Στην καλύτερη λοιπόν περίπτωση οι σχετικές επενδύσεις αντί για θετικό αποτέλεσμα θα επιφέρουν μια απώλεια της τάξεως περίπου του 20% σε σχέση με μια άλλη χρησιμοποίησή τους, κυρίως για την κατασκευή θερμοηλεκτρικών μονάδων, όπως εννοεί η έκθεση.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, ενώ στη μελέτη δεν γίνεται αποτίμηση των συνολικών επιπτώσεων στην ελληνική οικονομία από την ενδεχόμενη εισαγωγή καυσίμων για τους θερμοηλεκτρικούς σταθμούς που προτείνονται ως εναλλακτικές λύσεις, ωστόσο στο ίδιο κείμενο υπολογίζεται ότι ακόμη και μια αύξηση της τιμής του πετρελαίου κατά 30% τα επόμενα χρόνια θα μετέτρεπε τον προαναφερόμενο δεκαδικό αριθμό σε 0,9%, που είναι δηλαδή ξανά αρνητικό αποτέλεσμα. Αν πάλι υπήρχε αύξηση του κόστους των επενδύσεων για τους θερμοηλεκτρικούς σταθμούς κατά 20%, τότε πάλι η αριθμητική σχέση θα γινόταν 0,86%. Εν ολίγοις, για να ανατραπούν οι παραπάνω υποθέσεις βάσης της έκθεσης των Ελβετών και να γινόταν κερδοφόρος ο Αχελώος θα έπρεπε να αυξηθούν οι τιμές και το κόστος των προαναφερόμενων παραγόντων στο 70%.

Ακόμη να αναφερθεί ότι στους σχετικούς υπολογισμούς έχει συμπεριληφθεί και η μείωση κατά 25%-30% της αποδοτικότητας των ήδη υπαρχόντων υδροηλεκτρικών σταθμών του Αχελώου στα Κρεμαστά, το Καστράκι και τον Στράτο λόγω της μειωμένης ροής νερού που θα φθάνει σ' αυτούς εφόσον γίνει η εκτροπή. Επιπλέον στη μελέτη της COLENCO δεν συνυπολογίζεται μεν το «οικολογικό κόστος» από τη μετατροπή των σχεδιαζόμενων υδροηλεκτρικών έργων σε θερμοηλεκτρικούς, που αναπόφευκτα θα δημιουργήσουν μόλυνση, όμως από την άλλη πλευρά είναι γνωστές οι σοβαρότατες επιπτώσεις που θα προκαλούσε στο περιβάλλον η εκτροπή καθώς και το υψηλό κόστος των έργων αποκατάστασης μιας στοιχειώδους οικολογικής ισορροπίας στην περιοχή.

Όπως υπογραμμίζεται στην αρχή, δεν μπορούν να προδικαστούν οι τελικές αποφάσεις της Κομισιόν και κυρίως του αρμοδίου επιτρόπου για την περιφερειακή πολιτική κ. Μπρους Μίλαν, δηλαδή για το αν η Κοινότητα θα συγχρηματοδοτήσει τελικώς τον Αχελώο. Ύστερα όμως από τα συγκεκριμένα στοιχεία της έκθεσης μιας ανεξάρτητης και εξειδικευμένης εταιρείας όπως η COLENCO, θα είναι πολύ δύσκολο να διατηρηθεί τώρα η κοινοτική υποστήριξη. Οι έντονες πιέσεις και αντιδράσεις των οικολογικών λόμπι, κυρίως στη Βρετανία και τη Γερμανία, είχαν στο παρελθόν επηρεάσει μεν την Επιτροπή αλλά ως το σημείο της εξασφάλισης ορισμένων ειδικών προδιαγραφών για το έργο και όχι της συνολικής εγκατάλειψής του. Τώρα όμως τα οικονομικά δεδομένα αναμένεται να δώσουν τη «χαριστική βολή» στο σχέδιο.

Ανεπαρκή κονδύλια για τη βιομηχανία

Λάθος δρόμο πήραμε με το Πακέτο Ντελόρ ΙΙ

ΤΡΙΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ γεγονότα «σφράγισαν» τις τελευταίες ημέρες τις σχέσεις Ελλάδος - ΕΟΚ. Γεγονότα με πολλές διαστάσεις, προεκτάσεις και επεκτάσεις. Το ένα είναι ευχάριστο, το άλλο έχει «διττό χαρακτήρα», αλλά το τρίτο είναι τόσο δυσάρεστο που καλύτερα να αρχίσουμε με αυτό... για να έχουμε και αίσιον τέλος.

Το δυσάρεστο λοιπόν είναι ότι δεν πάνε καλά τα πράγματα εις ό,τι αφορά τις προκαταρκτικές συζητήσεις Ελλάδος - ΕΟΚ για το Πακέτο Ντελόρ ΙΙ. Το Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΣΠΑ ΙΙ, αν μπορούμε να το αποκαλέσουμε έτσι) που θα υποβληθεί ως τις 10 Απριλίου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή **«πήρε λάθος δρόμο»** και αυτό μπορεί να κοστίσει πολλά στην Ελλάδα, τόσο σε χρόνο όσο και σε χρήμα.

Δηλαδή, όπως διεμηνύθη στην κυβέρνηση από παράγοντες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το ΣΠΑ ΙΙ περιλαμβάνει πολλά και διάφορα μεγάλα έργα υποδομής αλλά «ξεχνάει» τον ουσιαστικό ρόλο που παίζει η βιομηχανία στην ανάπτυξη και την απασχόληση.

Τα μεγάλα έργα που έχουν κατ' επανάληψη εξαγγελθεί και ορισμένα έχουν ήδη αρχίσει, θα απορροφήσουν περισσότερα από τα μισά χρήματα που δικαιούται να εισπράξει η Ελλάδα μέσω του Πακέτου Ντελόρ ΙΙ.

Αν προστεθούν και τα ποσά που αφορούν περιφερειακά έργα αμφιβόλου αποτελεσματικότητος, τότε δεν απομένουν παρά 500 δισ. δρχ. να διατεθούν για τον εκσυγχρονισμό της βιομηχανίας και την ίδρυση νέων βιομηχανικών μονάδων.

Αυτό σημαίνει ότι η βιομηχανία μας δεν θα έχει στη διάθεσή της παρά 83,3 δισ. δρχ. ετησίως, από το 1994 ως το 1999, για να μπορέσει να εκσυγχρονισθεί, ποσόν φυσικά ανεπαρκέστατο.

Ανεπαρκή εξάλλου κρίνονται και τα ποσά που σκοπεύουμε να ζητήσουμε για την τεχνολογία και την αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού.

Τα «μηνύματα» αυτά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς την ελληνική κυβέρνηση έχουν τεράστια σημασία, φυσικά. Μην ξεχνάμε ότι το ΣΠΑ ΙΙ, όταν υποβληθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, θα διανεμηθεί στις 23 διευθύνσεις της για να τοποθετηθούν ως προς κάθε τομέα και κλάδο του σχεδίου. Και σε αυτή τη φάση τα σημερινά «μηνύματα» που διαβιβάζονται συμβουλευτικά, αλλά και ψιθυριστά, θα ακουσθούν μεγαλοφώνως.

Ο κίνδυνος να «μπλέξει» το ΣΠΑ ΙΙ στα γρανάζια της γραφειοκρατίας της Επιτροπής από 4-5 διευθύνσεις της είναι **υπαρκτός** και **μεγάλος**.

Ας έλθουμε τώρα στα ευχάριστα, επιχειρώντας να «γλυκάνουμε το χάπι».

Το ευχάριστο λοιπόν είναι ότι το Συμβούλιο Υπουργών Γενικών Υποθέσεων δέχθηκε, υπό την πίεση των λιγότερο ανεπτυγμένων κρατών - μελών της ΕΟΚ, ότι τα έργα που θα εντάσσουν οι «12» για (συν)χρηματοδότηση στο Ταμείο Συνοχής **θα εγκρίνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή χωρίς την παρέμβαση του Συμβουλίου Υπουργών της ΕΟΚ.**

Έτσι, οι χρηματοδοτήσεις μέσω του Ταμείου Συνοχής όχι μόνον δεν θα καθυστερούν αλλά και εξουδετερώνεται ο κίνδυνος να «μπλοκάρει» το Συμβούλιο έργα για τους μεν ή να επισπεύδει για τους δε.

Το τρίτο γεγονός με «διττό» χαρακτήρα τώρα: η Ελλάδα και η ΕΟΚ συμφωνούν στις εκτιμήσεις και προβλέψεις που έχει κάνει κάθε μια ξεχωριστά εις ό,τι αφορά το κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ).

Και οι δύο λοιπόν δέχονται πως εφέτος το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Ελλάδα βρίσκεται στο επίπεδο του 48% του μέσου κοινοτικού όρου. Το γεγονός αυτό έχει ουσιαστικά «διττόν» χαρακτήρα.

Είναι κατ' αρχήν πολύ δυσάρεστο, διότι πριν από 2-3 χρόνια ήταν άνω του 50%, γεγονός που σημαίνει ότι πάμε «από το κακό στο χειρότερο» εις ό,τι αφορά τις συγκρίσεις με τους εταίρους μας.

Είναι επίσης πολύ δυσάρεστο διότι, ενώ εμείς βρισκόμαστε κάτω του 50%, άλλες λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της ΕΟΚ βρίσκονται άνω του 50%, όπως η Πορτογαλία (55%), η Ιρλανδία (65%), η Σικελία (65%), η Καμπανία (66%), η Καλαβρία (56%) και η Κορσική (76%).

Ωστόσο το γεγονός ότι βρισκόμαστε τόσο χαμηλά «έχει και τα καλά του». Π.χ., ποιος μπορεί να αμφισβητήσει ότι η Ελλάδα έχει άμεση ανάγκη τις κοινοτικές χρηματοδοτήσεις και ότι προηγείται των άλλων λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών της ΕΟΚ, των οποίων οι οικονομίες συγκλίνουν αντί να αποκλίνουν;

Διον. Σταμπόγλης